

Galerija

*Svetlana Radojković- Mihajlović,
objavljeno u "Ekspres politici, oktobra, 1990 god.*

Postoji jedna fabrika u kojoj su sve same retkosti. Retko lepe radnice, retka muška radna snaga, redak moral i poštenje, retke plate.

Zato radnica Sanja i razmišlja da na sledećem zboru radnika iznese predlog i program da se ova fabrika, dok je još vreme, preorijentiše u kulturnu instituciju. Doduše, svi znamo da se i kultura kod nas ne ceni i da je na veoma niskim granama. Ali zar i kultura nema svoje stupnjeve i grane i svaka grana publiku. Najrentabilnije bi bilo ako bi otišli u šund kulturu. Kao takva kulturna institucija sigurno bi veoma dobro poslovali. Jer što ima kod nas, to nigde nema. Sve naše gluposti su sve sami unikati. A naš narod voli čuda. Ta čuda, da se nikad čudom ne načudiš. Zar ne zvuči primamljivo: GALERIJA RETKIH GLUPOSTI. Radnici iz proizvodnje bi bili kustosi, odnosno vodiči kroz našu galeriju. To je razumljivo, jer oni su njupoznatiji sa glupostima. Sigurno ne bi bilo nedostatka posla i konačno bi svi mogli da izguraju tako željenu normu. Komercijala, vozači i transportni radnici bi sada bili propagandna služba. Raznosili bi propagandni materijal po bližoj i široj okolini nudeći program naše galerije retkih gluposti. Sekretarica bi i dalje radila posao sekretarice; primala bi najave za kolektivne posete, kao i posete elitnih gostiju. Fala Bogu, nama elitna poseta ni sad ne nedostaje, ali tada bi elita dolazila u kulturnu misiju. Sada dolaze da se na žderu i pod mišku odnesu. Obračunskoj službi i knjigovodstvu bi se smanjila brojnost, prešavši u vodiče zbog silne navale gostiju, tj. posetilaca. Ono što bi ostalo u toj službi obavljali bi poslove oko ulaznica i pazara i sve što ide uz taj posao. Portiri bi kao i do sada bili nemi posmatrači, usta imaju, jezik nemaju i ponekad zadremaju. Mogli bi ovo poslednje mirnije i češće da čine, jer sada nema robe koja bi mogla da se iznosi. Jedna od naših naj, naj gluposti i sada bi se prezentirala na samoj kapiji. Uzletao bi kamion kao avion našavši se sa druge strane kapije, a to da niko ne primeti. Samo ovaj bi se ponovo vraćao u dvorište, za drugu turu posetilaca za razliku dosadašnjih, što se nikad nisu vratili.

Šefovi i ostali rukovodioci, kao i do sada, ništa ne bi radili. Oni bi bili eksponati. Morali bi se podeliti u više grupa; na retke i manje retke eksponate. One manje retke eksponate ne bi morali da doškoluje, jer im sad nije moranje da govore, tako da vodičima i posetiocima neće parati uši. Oni rukovodioci koji bi ušli u elitnu grupu, demonstrirali bi "roznu" boju u bezbroj nijansi. Jedan uz te grupe bi imao važan zadatak da pazi na propuste vodiča kroz galeriju. Najpodesniji za taj posao bio bi čovek baršunastog glasa, sve živo bi se zagledalo u njega kad zareži: "Vesno, nemo, da laješ!"

"Desanko, a, de bi tela da vas smestim?"

Ostali bi ćutali i ni prstom ne bi imalo potrebe da mrdnu, jer nema zaštita da se glasa. Servirke bi služile osvežavajuće napitke po šefovima – eksponatima, krepeći ih.

DIREKTOR, kao i do sada, manekenisao bi dva do tri puta dnevno kroz galeriju, uživajući u svom lepom i uspešnom kolektivu. Povremeno bi odlazio u inostranstvo kao i do sada, radi sklapanja aranžmana, jer ni jedan drugi rukovodilac iz galerije ne zna to tako uspešno da čini. Osim toga, ponekad bi i sam nastupao kao posebna atrakcija, sazivajući sastanke na kojima bi saradnike i vodiče nazivao svinjama, ovcama, majmunima i svako tako prozvan, znao na koga se odnosi to tepanje. To je tako uigrano i sinhronizovano, da čovek prosto ne poveruje. Što se tiče referenata ženskog dela, one bi prikazivale gluposti neukusa. Jedna bi šetla u providnoj bluzi i mini suknji, prikazujući vešto skriveni mini toples. Njih dve tri, bi demonstrirale šminkanje plemena DŽU-BAU, sa kojim imamo poslovne kontakte. Našao bi se tu i pijani ženski klovn, koji bi zabavljao posetioce. Čistačice bi, kao i do sada, rintale. Jer, gde se radi, tu se i đubre pravi. A gde ćeš većeg džubreta nego gde su gluposti. Prekobrojni deo komercijale i nabavna služba, prešli bi u službu održavanja. Tu službu do sada nismo imali, ustvari imamo je, ali je uvek na terenu privatno pogođenih poslova, ili radi na uređenju nekog objekta nekog od rukovodilaca ili funkcionera. Ta naša novoosnovana služba, radila bi samo u noćnoj smeni kada ne radi galerija. Jer, šta ga znaš,

samo velika i kvalitetna čuda prolaze u ovom haosu od vremena. Sada bi se i kancelarijski i drugi prostor pojavio kao višak. Dovitljivim ljudima i to ne smeta..

U kabinetu direktora bi se pružalo utočište umornim posetiocima, jer ta odaja je najopremljenija. Najumorniji bi na francuskom ležaju mogli da se ispruže uz prijatnu muziku po želji. Oni manje umorni bi u separeu na monitoru mogli da posmatraju eksponate do kojih njihove umorne noge nisu mogle da stignu. U trpezariji za topli obrok posetiocima bi se pružila prilika da degustiraju hranu kojom su se hranili radnici i čudom ne bi mogli da se načude kako su ostali živi. Magacin gotove robe bi bio ispunjen penzionerima i isluženim radnicima. Verovatno će kasnije biti problema sa njihovim smeštajem. Stalno se povećava njihov broj, jer ih neće ni familija zbog niskih primanja, a ni fabrika zbog amortizovanosti. A mnogo mumija je mnogo i za jedan muzej. Jedino bi radnička ambulanta morala da primi bar jednog čoveka. Pored postojećeg lekara opšte prakse koji sanira obične povrede i opšte bolesti, neophodan je jedan psihijatar bar za sada. Biće to težak i odgovoran posao. Ubeđivao bi posetioce da je sa njima sve u redu, da sve što su videli u galeriji nije san, već java.

....Zvonjava sata trže je iz sna. - ej Sanja, Sanja, dokle ćeš da sanjaš, i nikad dosanjaš – pomisli razočarano. A sve je počelo od šale jedne radnice na njihov račun:" Kako je vreme došlo, rekla je; radnici će umesto da primaju platu, plaćati ulaznice kad ulaze u fabriku.

Vraćajući se kući Sanja je razmišljala kako iz ovog muzeja gluposti izaći. Razmišljanje je prenela i u san, i eto, ispričala ga je.

Potom se mrzovoljno spremi i pođe na posao u svoju fabriku retkih gluposti.